

Ulkomailla kuolleen suomalaisen kuolemansyyn selvittäminen ja hautaaminen Suomeen

1. Yleistä

Kuolemansyy selvitetään pääsääntöisesti oleskelumaassa. Vainaja voidaan haudata tai tuhkata kyseisessä maassa tai toimittaa kotimaahan haudattavaksi.

Suomalainen kuolintodistus laaditaan pääsääntöisesti kaikista ulkomailla kuolleista suomalaisista, joilla on kotikunta Suomessa. Kuolintodistus toimitetaan Tilastokeskukselle tilastointia ja arkistointia varten.

Vainajaa ei voida haudata Suomeen ulkomailla laadittujen kuolemansyyn selvittämisasiakirjojen perusteella, vaan hautaamiseen tarvitaan suomalainen hautauslupa.

Ulkomailla kuolleen ja Suomeen haudattavan vainajan kuolemansyyn selvittämisessä noudatetaan soveltuvin osin Suomessa voimassa olevaa lainsäädäntöä, määräyksiä ja ohjeita:

- [Laki kuolemansyyn selvittämisestä \(459/1973\)](#)
- [Asetus kuolemansyyn selvittämisestä 23 § \(21.12.1973/948\)](#)
- [Poliisihallituksen ohje; Poliisitutkinta kuoleman johdosta \(nro 2020/2011/2272\)](#)
- [Lääkintöhallituksen yleiskirje; Kuolemansyyn selvittäminen 1789/1982; luku 6 \(s. 18-19\)](#)
- [Sosiaali- ja terveysministeriön asetus kuoleman toteamisesta \(27/2004\)](#)
- [Konsulipalvelulaki 23§-25§ \(498/1999\)](#)
- [Hautausoimilaki \(457/2003\)](#)
- [Laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista \(661/2009\)](#)
- [Valtiosopimukset; Sopimus ruumiiden siirtämisestä \(13/1989\)](#)

2. Kuolemasta ilmoittaminen

Suomen ulkomaan edustustot ja/tai kunniakonsulit ilmoittavat toimipiirissään kuolleesta Suomen kansalaisesta ulkoasiainministeriön konsuliasioden yksikköön. Ulkoasiainministeriö välittää tiedon kuolemantapauksesta vainajan kotipaikkakunnan poliisille.

Poliisi vie omaisille viestin kuolemantapauksesta, mikäli omaisille ei ole välitetty tietoa jo aiemmin.

3. Vainajan kotiuttaminen ja kustannukset

Vainajan omaiset huolehtivat pääsääntöisesti ulkomailla kuolleen vainajan hautaamisesta kuolinmaassa tai kotiuttamisesta Suomeen. Lähiomaisen pyynnöstä kyseisen maan Suomen edustusto avustaa vainajan hautaamisen, tuhkaamisen tai Suomeen kotiuttamisen järjestelyissä. Lisäksi kirkon ulkosuomalaisyössä palvelevat siirtolais- ja turistipapit ovat omaisten ja viranomaisten käytettävissä asemamaissaan kuolemantapaukseen liittyvien asioiden hoidossa.

Mikäli vainaja kotiutetaan viranomaisten toimesta, huolehtii poliisi vainajan kuljetuksesta ruumiinavauspaikalle Suomessa.

Matkailijan kuolemantapauksessa suomalainen matkustajavakuutus kattaa yleensä kuolinsyystä riippumatta joko paikalliset hautauskulut tai kotiutuskulut ulkomailta vainajan asuinpaikkakunnalle

Suomeen. Mikäli vainajalla ei ole matkavakuutusta, omaiset vastaavat kaikista kuluista, jos he haluavat vainajan kotiutettavaksi Suomeen.

Vainajien kuljetuksissa noudatetaan kansainvälisiä sopimuksia (*Valtiosopimukset; Sopimus ruumiiden siirtämisestä 13/1989*).

Mikäli omaiset eivät huolehdi vainajan hautaus- ja kotiuttamisjärjestelyistä, Suomen ulkomaan edustusto ottaa yhteyttä paikalliseen viranomaiseen ja vainaja haudataan tai tuhkataan kyseisen maan paikallisen käytännön mukaisesti.

Jotta kuolintieto voidaan merkitä Suomessa väestötietojärjestelmään, vainajasta tulee toimittaa asuinmaansa virallinen kuolintodistus tai alkuperäisen kuolintodistuksen virallisesti oikeaksi todistettu jäljennös lähimpään Suomen edustustoon tai viimeisen kotikunnan maistraattiin.

Kuolemansyyn selvittäminen Suomessa

Ulkomailla kuolleen ja Suomeen haudattavan henkilön oikeuslääketieteellisestä kuolemansyyn selvittämisestä vastaa vainajan kotikunnan poliisi. Mikäli vainajalla ei ole kotikuntaa Suomessa, oikeuslääketieteellisestä kuolemansyyn selvittämisestä vastaa sen paikkakunnan poliisi, jonne vainaja on tarkoitus haudata.

Vainaja kotiutetaan pääsääntöisesti omaisten toimesta. Omaisen tai hautaamisesta huolehtivan tulee toimittaa ulkomailla suoritettuun kuolemansyyn selvittämiseen liittyvät asiakirjat vainajan viimeisen kotikunnan poliisille tai niissä tapauksissa, joissa vainajalla ei ole kotikuntaa, sen paikkakunnan poliisille, jonne vainaja on tarkoitus haudata.

Mikäli kuolemansyyn selvittämissasiakirjat on laadittu vieraalla kielellä, tulee ne käännettävä joko suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi virallisella kielenkääntäjällä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ei vastaa asiakirjojen käännettämisestä aiheutuneista kustannuksista.

Poliisi yhteistyössä THL:n oikeuslääkärin kanssa ratkaisee saatujen tietojen ja asiakirjojen sekä kuoleman olosuhteiden perusteella, suoritetaanko kuolemansyyn selvittäminen oikeuslääketieteellisen vai lääketieteellisen järjestelmän mukaisesti.

Poliisin pyrkii selvittämään kuoleman olosuhteet sekä vainajalle kuolinmaassa tehdyt kuolemansyyn selvittämistoimenpiteet. Poliisin on tutkinnassa kiinnitettävä erityistä huomioita vainajan henkilöllisyyden varmistamiseen. Lisätietoja voidaan pyytää kuolinmaan toimivaltaiselta viranomaiselta UM:n konsuliasiainyksikön välityksellä tai poliisin toimesta. Pääsääntöisesti asiakirjojen ja selvitysten hankkiminen tapahtuu poliisitutkinnan kautta.

Keskusrikospoliisissa toimii uhrintunnistus- eli DVI-yksikkö (Disaster Victim Identification), jonka tehtävänä on tunnistaa suuronnettomuuksissa tai muuten kuolleita henkilöitä, joiden henkilöllisyyttä ei voida muulla tavoin luotettavasti selvittää.

Ulkomailla kuolleesta henkilöstä on kuolemansyyn selvittämistä ja suomalaisten asiakirjojen laatimista varten saatava seuraavat tiedot:

- syntymäaika, henkilötunnus
- sukunimi, etunimi
- kansalaisuus
- kotikunta Suomessa/ulkomailla
- maistraatti, seurakunta

10.10.2013

Oikeuslääkintäyksikkö

- kuolinaika ja -paikka
- kuolinsyy
- kuolemanluokka
- tapahtumatiedot lyhyesti
- onko kuolinmaassa tehty ruumiinavausta
- onko vainaja tuhkattu
- kuolemanolosuhteista tietävän omaisen tai muun henkilön yhteystiedot

3.1. Oikeuslääketieteellinen kuolemansyyn selvittäminen

Mikäli vainajan kuolema edellyttää Suomen lainsäädännön mukaan oikeuslääketieteellistä kuolemansyyn selvittämistä, on usein aiheutta suorittaa oikeuslääketieteellinen ruumiinavaus, ellei riittävää selvitystä ole ulkomailla tehty.

Mikäli ulkomailla suoritettu kuolemansyyn selvitys todetaan riittäväksi, oikeuslääkäri laatii selvityksen perusteella suomalaisen kuolintodistuksen, antaa hautausluvan ja tekee ilmoituksen kuolemasta väestötietojärjestelmään. Todistukseen merkitään kuolemansyyn selvittämisperusteeksi ulkomailla suoritettu selvitys ja ulkomainen kuolintodistus tai vastaava asiakirja liitetään oheen. Kuolintodistukset toimitetaan Tilastokeskukselle tilastointia ja arkistointia varten.

Mikäli vainajaa koskevista asiakirjoista ei ilmene kuolemansyy tai riittäviä selvityksiä tehdyistä tutkimuksista ja niiden tuloksista ei ole saatavissa kohtuullisessa ajassa, poliisi antaa määräyksen oikeuslääketieteellisen ruumiinavauksen tekemiseksi, jolloin kuolemansyyn selvittäminen etenee oikeuslääketieteellisen järjestelmän mukaisesti. Mikäli tiedetään, että kyseessä on ei-luonnollinen kuolema, poliisi määrää pääsääntöisesti tehtäväksi oikeuslääketieteellisen ruumiinavauksen.

3.2. Lääketieteellinen kuolemansyyn selvittäminen

Mikäli poliisi, neuvoteltuaan THL:n oikeuslääkärin kanssa, toteaa toimivaltansa ja saamiensa tietojen perusteella, että kuolemansyyn selvittämistä ei ole perusteltua jatkaa oikeuslääketieteellisenä, ilmoittaa hän asiasta vainajan kotipaikkakunnan terveyskeskuslääkärille. Terveyskeskuslääkäri vastaa kuolemansyyn selvittämisestä lääketieteellisen järjestelmän mukaisesti ja laatii tarvittavat suomalaiset asiakirjat. Lääketieteellinen kuolemansyynselvittäminen tehdään aina virkalääkärin toimesta.

4. Tuhkan tuominen ulkomailta ja tuhkauurnan hautaaminen

Mikäli ulkomailla kuolleella henkilöllä on kotikunta Suomessa ja vainajan tuhka siirretään Suomeen haudattavaksi, menetellään tuhkan suhteen samoin kuin ruumiin osalta on edellä esitetty.

Mikäli ulkomailla suoritettu kuolemansyyn selvittäminen ja asiakirjat todetaan riittäviksi, oikeuslääkäri laatii urnan mukana tulleiden asiakirjojen perusteella suomalaisen kuolintodistuksen, antaa hautausluvan ja tekee ilmoituksen kuolemasta väestötietojärjestelmään. Lisätietoja voidaan pyytää kuolinmaan toimivaltaiselta viranomaiselta UM:n konsuliasiainyksikön välityksellä. Mikäli tietoja ei saada, jätetään kuolintodistus näiltä osin täyttämättä.

Tuhkan hautaaminen seurakunnan hautausmaalle ei edellytä välttämättä hautauslupaa, mikäli kuolintieto on kirjattu väestötietojärjestelmään.